

اهداف و ضرورت‌های متخصص اطلاعات و کتابدار بالینی Clinical Informamtionist and Librarian

Alireza Rahimi, PhD Medical Informatics

Medical Library and Information Sci. Dept.
Faculty of Management and Medical Information Sci.
Isfahan University of Medical Sciences

Concepts

Clinical Librarian	کتابدار d بالینی
Medical Librarian	کتابدار d پزشکی
Clinical Librarianship	کتابداری d بالینی
Medical Librarianship	کتابداری d پزشکی
Health Information Assistant	d دستیار d اطلاعات d سلامت
Clinical Informationist	اطلاع d رسان d بالینی

Now here we are:

Clinical Inforamationist and Librarian
کتابدار و متخصص اطلاعات بالینی

تمامی مفاهیم در متون منتج به تعاریف زیر

میشود:

*منظور از اطلاع رسان و کتابدار پزشکی-بالینی متخصصی است که:

- با گرایش خاصی بهترین شواهد در دسترس را جستجو، انتخاب و ارزیابی کرده و رفع نیاز اطلاعات بالینی، در اختیار تیم تخصصی درمان قرار دهد (1)
- در تیم درمان حضور یافته و با آگاهی از نیازهای اطلاعاتی آنان، اطلاعات مناسب، به روز و مبتنی بر شواهد را در اسرع وقت در اختیار آنها قرار دهد
- میتواند نیازهای اطلاعاتی تیم بالینی را از پایگاه‌های اطلاعاتی و اینترنت، بازیابی و پالایش کرده و به منظور تصمیم‌گیری بهتر در اختیار آنها قرار دهد (2)
- در بیمارستان حضور یافته و زیر نظر متخصصین با هدف ارتقاء آموزش، اطلاعات مورد نیاز دانشجویان و بیماران را در پایگاه‌های اطلاعاتی، فروم‌ها و سایت‌های تخصصی مربوطه جستجو کرده و در اختیار آنها قرار دهد
- مشارکت در تدوین خلاصه شرح حال و سیر بیماری، کمک به تدوین یک نقشه (Concept Map) از مسائل بیمار، تدوین گزارش مورد Case Report از بیماران، مشارکت در تیمهای مرور نظام مند (Systematic review) و کمک به تدوین راهنماهای بالینی (Clinical Guidelines)

1. ولی‌نژاد علی، پاسیار پریسا، شکرانه فرهاد. کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی مبتنی بر شواهد. اطلاع‌شناسی. 1387؛ (22): 137-160.

2. Lappa E. Clinical Librarianship (CL). A Historical Perspective. Electronic Journal of Academic and Special Librarianship. 2004; 5(2- 3).

پیشینه‌های داخل کشور

ردی ف	نویسنده	سال انتشار	عنوان	یافته‌ها
۱	غفاری و معصومی	۱۳۸۸	بررسی نقش کتابداران بیمارستان در اطلاع‌رسانی به پزشکان متخصص، دستیاران و پزشکان عمومی مراکز آموزشی و درمانی شهر همدان	اغلب پزشکان بسیاری از پاسخهای به دست آمده را مفید دانسته و معتقد بودند که کتابدار می‌تواند در تهیه اطلاعات روزآمد در زمینه پیشگیری، مراقبت و درمان نقش داشته باشد.
۲	آزاد تفرشی، مؤمن‌زاده، فیاض‌بخش، خدایی‌آشان	۱۳۸۹	نقش کتابداران بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی تبریز در عملکرد مبتنی بر شواهد	بیشتر پزشکان و کتابداران از کاربرد پزشکی مبتنی بر شواهد آگاهی دارند و با اجرای این خدمات موافقت می‌کنند، اما از نظر امکانات و نیروی انسانی، تعداد کمی از کتابخانه‌های تبریز از شرایط مناسب برای اجرای طرح برخوردار بودند.
۳	شکرانه ننه	۱۳۸۹	اجرای مراحل پاسخ دهی کتابدار بالینی به پرسش‌های بالینی اعضای هیات علمی و دستیاران طب اورژانس بیمارستان شهدای هفتم تیر تهران	اجرای کتابدار بالینی نیازمند دارا بودن دانش و مهارت کافی از جمله فرمول‌بندی پرسش بالینی و جستجوی آن در پایگاه‌های اطلاعاتی مبتنی بر شواهد است و امکان پیاده‌سازی پروژه کتابداری بالینی در مقیاس کوچک وجود دارد.

پیشینه‌های خارج از کشور

یافته‌ها	عنوان	سال انتشار	نویسنده	ردی ف
تسهیل تصمیم‌گیری برای تیم درمان با وجود شواهد ارائه شده توسط کتابدار بالینی، کتابدار بالینی به عنوان آموزش‌دهنده در تیم	نقش کتابدار بالینی در Morning Report	۱۹۸۶	Barbour, Young	۱
دسترسی مؤثر و به موقع به اطلاعات به دلیل وجود کتابدار بالینی در بخش	برنامه حضور کتابدار بالینی در بخش مراقبت‌های ویژه	۱۹۹۲	Veenstra, Gluck	۲
ارتقای تیم از نظر ارزیابی منابع مناسب و مبتنی بر شواهد و در نتیجه کمک به بهبود تصمیم‌گیری در تشخیص و درمان بیمار	حضور کتابدار بالینی در تیم درمان	۲۰۱۱	Eitken	۳
شناسایی مهارت‌های لازم برای حضور کتابدار در تیم درمان، شامل: دانش پزشکی، آشنایی با ادبیات تیم درمان و محیط بالینی و سیاست‌های سازمانی، اعتماد به نفس، ارتباط با اعضای تیم، بیماران و خانواده‌های آنان و مهارت مقابله با شرایط محیطی استرس‌زا	تجربه واقعی و نیازهای آموزشی توسط کتابداران در محیط‌های بالینی	۲۰۱۵	Lyon	۴

قضوی مهدیه، سلاجقه مزده. نگرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم پایه دانشگاه علوم پزشکی کرمان در خصوص ارائه خدمات کتابدار پزشکی در جستجو و بازیابی اطلاعات. مجله انفورماتیک سلامت و زیست پزشکی. 1393؛ (2): 104-112.

پاپی احمد، قضاوی رقیه، مرادی سلیمه. آگاهی و استفاده پزشکان بیمارستان‌های آموزشی از منابع اطلاعاتی الکترونیکی. مدیریت اطلاعات سلامت. 1393؛ (6): 712-727.

ولی نژادای علی، پاسیار پریسا، شکرانه فرهاد. کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی مبتنی بر شواهد. اطلاع‌شناسی. 1387؛ (22): 137-160.

Scherrer CS, Dorsch JL. The evolving role of the librarian in evidence-based medicine. Bulletin the medical library association. 1999; 87(3): 322- 328.

اطلسی رشا. مروری بر نقش کتابدار پزشکی بالینی در فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد و ارتقای کیفیت خدمات پزشکی با نگرشی بر کتابخانه های بیمارستانی امریکا. مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات. 1388؛ 20 (2): 299-312.

مسعودی شکوفه، شیخ سعیدآبادی عصمت. نیاز و معناي پزشکی مبتنی بر شواهد در کشورهای در حال توسعه. نشریه افق توسعه آموزش پزشکی. 1386؛ 13-16.

آل‌طه آزاده. بررسی نقش کتابدار و اطلاع‌رسان بالینی در بهبود فرایند درمان بیماران مراکز بهداشتی مناطق محروم و دور افتاده: ارائه الگوی کتابدار و اطلاع‌رسان بالینی از راه دور. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، 1390.

داورپناه محمدرضا، اعظمی محمد. نیاز اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی پرستاران: مروری بر مطالعات انجام شده در جهان. تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی. 1390؛ 17(3): 427-453.

آزاد تفرشی فریدون، مؤمن‌زاده نازنین، فیاض‌بخش احمد، خدایی‌آشان صابر. نقش کتابداران بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی تبریز در عملکرد مبتنی بر شواهد. فصلنامه دانش‌شناسی. 1389؛ 3 (11): 34-45.

<http://www.slideshare.net> [internet]. England: NHS foundation Trust: [updated 2013 May 15]. Available from:

<http://www.slideshare.net/ebenezer/cm/embedding-tko-roleclinicallibrarian>.

Brett A, Maden-Jenkins M, Anderson L, McNally R, Pratchett T, Tancock J... [et al]. Evaluating clinical librarian services: a systematic review. Health information and libraries journal. 2011; 28(1): 3- 22.

موحدی فریده، اشرفی‌ریزی حسن، شریف مقدم هادی. دیدگاه پزشکان مرکز آموزشی درمانی الزهرا در خصوص ارائه خدمات کتابداری بالینی. مدیریت سلامت. 1392؛ 16 (54): 71-81.

اسعدی‌شالی عادل، باقری معصومه. امکان‌سنجی ارائه خدمات کتابداری بالینی در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تبریز. 1387؛ 47: 114-138.

O'Brien R. An overview of the methodological approach of action research. University of Toronto. 1998

Susman GI, Evered RD. An assessment of the scientific merits of action research. Administrative science quarterly. 1978; 1: 582-603.

Kadiri JA, Adetro NJ. Information explosion and the challenges of information and communication technology utilization in Nigerian libraries information center. Ozean Journal of Social Sciences. 2012; 5(1): 21- 30.

Kloda L. A, Bartlett J. C. A characterization of clinical questions asked by rehabilitation therapists. J Med Lib Assoc. 2014; 102(2): 69- 77.

Zarea Gavvani V, Shokrane F, Roshani Shiramin A. need for content reengineering of the medical library and information science curriculum in Iran. Library philosophy and practice. 2011.

طلاچی هما، رواقی حمید، آیت‌اللهی هاله، اطلسی رشا. بررسی ویژگی‌های علمی و عملی کتابداران بالینی با تأکید بر نقش آنان در فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد: مروری بر متون. مدیریت سلامت. 1391؛ 15(46): 7-12.

Lappa E. Clinical Librarianship (CL). A Historical Perspective. Electronic Journal of Academic and Special Librarianship. 2004; 5(2- 3).

Availableat: URL: https://en.oxforddictionaries.com/definition/grand_round. Accessed

December 17, 2016

امینی میترا و همکاران. بررسی میزان آگاهی و استفاده از پزشکی مبتنی بر شواهد در بین دستیاران تخصصی دانشگاه علوم پزشکی شیراز. گام‌های توسعه‌دهنده آموزش پزشکی. 1386؛ 4(1): 30-5.

غفاری سعید، معصومی لیلا. بررسی نقش کتابداران بیمارستان در اطلاع‌رسانی به پزشکان متخصص، دستیاران و پزشکان عمومی مراکز آموزشی و درمانی شهر همدان. دانش‌شناسی. 1388؛ 4(4): 39-48.

شکرانه فرهاد. اجرای مراحل پاسخ‌دهی کتابدار بالینی به پرسش‌های بالینی اعضای هیات علمی و دستیاران طب اورژانس بیمارستان شهدای هفتم تیر تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، 1389.

طلاچی هما، روافی حمید، آیت‌اللهی هاله، اطلسی رشا. گزارش کوتاه: بررسی ویژگی‌های علمی و عملی کتابداران بالینی با تأکید بر نقش آنان در فرایند پزشکی مبتنی بر شواهد: مروری بر دیتابیس. مدیریت سلامت. 1391؛ 15(47): 7-12.

زینالی وحیده، ریاحی‌نیا نصرت. امکان‌سنجی ارائه خدمات اطلاع‌درمانی در مراکز پزشکی آموزشی و درمانی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی از دیدگاه پزشکان و مسئولان مرکز. مدیریت سلامت. 1394؛ 18(59): 66-81.

هدهدی‌نژاد نیلوفر، اشرفی‌ریزی حسن، شهرزادی لیلا، سلیمانی محمدرضا. تأثیر به کارگیری فنون بازاریابی اجتماعی بر آگاهی و نگرش دانشجویان و اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نسبت به خدمات کتابداری پزشکی. مدیریت سلامت. 1395؛ 19(65).

سلیمانزاده نیره‌السادات، زارع فراشیندی الهه، مرادی رؤیا، زارع فراشیندی فیروزه. بررسی دیدگاه دانشجویان و کتابداران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در خصوص اهداف، کارکردها و وظایف کتابدار بالینی. پایش [زودآیند].

Roach AA, Addington WW. The effects of an information specialist on patient care and medical education. *Journal of Medical Education*. 1975;50(2):80-176.

[Marshall JG, Hamilton JD](#). The clinical librarian and the patient: report of a project at McMaster University Medical Centre. *Bull Med Libr Assoc*. 1978; 66(4): 420-425.

Marshall JG, Neufeld VR. A randomized trial of librarian educational participation in clinical settings. *Academic Medicine*. 1981; 56(5):409-416.

[Miller N, Kaye D](#). The experience of a department of medicine with a clinical medical library service. *J Med Educ*. 1985; 60(5): 367-373.

[Barbour GL, Young MN](#). Morning report. Role of the clinical librarian. *JAMA*. 1986; 255 (14): 1921- 1922.

[Demas JM, Ludwig LT](#). Clinical medical librarian: the last unicorn. *Bull Med Libr Assoc*. 1991;79(1): 17-27.

Veenstra RJ, [Gluck EH](#). A clinical librarian program in the intensive care unit. *Crit Care Med*. 1992; 20 (7): 1038- 1042.

Royal M. The success of a clinical librarian program in an academic autopsy pathology service. *American journal of clinical pathology*. 1993; 99(5): 576-581.

Lusher A. Getting evidence to the bedside: the role of the clinical librarian. 1999.

Swinglehurst DA, Pierce M, Fuller JC. A clinical informationist to support primary care decision making. *Quality in health care*. 2001; 10: 245- 249.

Rigby E, Reid L, Schipperheijn JA, Weston L. Clinical librarians: a journey through a clinical question. *Health information and library journal*. 2002; 19(3): 158-160.

Sargeant S, Harrisont J. Clinical librarianship in the UK: temporary trend or permanent profession? Part 1: a review of the role of the clinical librarian. *Health Information and Libraries Journal*. 2004; (21): 173- 181.

Sladek RM, Pinnock C, Phillips PA. The informationist in Australia: a feasibility study. *Health information and libraries journal*. 2004; 21(2): 94- 101.

Lappa E. undertaking an information- needs analysis of the emergency- care physician to inform the role of the clinical librarian: a Greek perspective. *Health Information and Libraries Journal*. 2005; 22: 124- 132.

[Urquhart C](#), [Turner J](#), [Durbin J](#), Rayan J. Changes in information behavior in clinical teams after introduction of a clinical librarian service. *J Med Libr Assoc*. 2007; 95(1): 14-22.

Pappas C. Hospital Librarians' Perceptions Related to Evidence-Based Health Care. *J Med Libr Assoc*. 2008; 96(3): 235-238.

[Greco E](#), [Englesakis M](#), [Faulkner A](#), [Trojan B](#), [Rotstein LE](#), [Urbach DR](#). Clinical librarian attendance at general surgery quality of care rounds (Morbidity and Mortality Conference). *Surg Innov*. 2009; 16(3):266-269.

McGowan ...[et al.]. A rapid evidence-based service by librarians provided information to answer primary care clinical questions. *Health Info Libr J*. 2010; 27 (1): 11- 21.

[Aitken EM](#)¹, [Powelson SE](#), [Reaume RD](#), [Ghali WA](#). Involving clinical librarians at the point of care: resulta of a controlled intervention. *Acad Med*. 2011; 86 (12): 1508- 1512.

Esparza JM, Shi R, McLarty J, Comegys M, Banks DE. The effect of a clinical medical librarian on in-patient care outcomes. *J Med Libr Assoc*. 2013; 101(3): 185-191.

[Tan MC](#), [Maggio LA](#). Expert searcher, teacher, content manager, and patient advocate: an exploratory study of clinical librarian roles. *J Med Libr Assoc*. 2013; 101(1): 63-72.

Perrier L ...[et al.]. Effects of librarian-provided services in healthcare settings: a systematic review. *JAMA*. 2014; 21(6): 1118-1124.

Lyon JA, Kuntz GM, Edwards ME, Butson LC, Auten B. The Lived Experience and Training Needs of Librarians Serving at the Clinical Point-of-Care. *Medical reference services quarterly*. 2015; 34(3): 311-333.

Brettle A, Maden M, Payne C. The impact of clinical librarian services on patients and health care organisations. *Health informations and library journal*. 2016; 33(2): 100-120.

<http://eghdampajoohirahbordy.ir> [homepage on the Internet]. Iran [Updated 26 December 2015]. Available from: <http://eghdampajoohirahbordy.ir/1394/10/18/l-eghdampajoohi2/>.

<http://www.jobportal.ir> [homepage on the Internet]. Iran [14 December 2008]. Available from: [http://www.jobportal.ir/s2/Default.aspx?ID=9_2_1107_9_581].